

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЛЮБЛІНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА (ПОЛЬЩА)
НОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЛІСАБОНУ (ПОРТУГАЛІЯ)

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ: СТВОРЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ДОСТУП

*Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції м. Вінниця, грудень 2014 року*

ВІННИЦЯ 2014

**Вінницький національний технічний університет
Вінницький обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних працівників
Люблінська політехніка (Польща)
Новий університет Лісабону (Португалія)**

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ: СТВОРЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ, ДОСТУП

**Збірник матеріалів Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції**

**м. Вінниця,
грудень 2014 року**

Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ:
збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Вінниця,
грудень 2014р. – К.: Кондор, 2014. – 330с.

У збірнику вміщено матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції “Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ”.

Розглядаються питання з сучасних проблем у галузі електронних інформаційних ресурсів, особливості їх створення, використання та доступу.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Матеріали відтворюються зі збереженням змісту, орфографії та синтаксису текстів, наданих авторами.

ЗМІСТ

Vyatkin S.I., Romanyuk A.N., Dudnyk O.O.	TILE BASED RENDERING TECHNOLOGY	6
Vyatkin S.I., Romanyuk A.N., Romanyuk S.A., Velichko P.O.	FUNCTION-BASED TECHNOLOGY OF VISUALIZATION	12
Vyatkin S.I., Romanyuk S.A., Melnik A.V.	TEXTURE MAPPING ON CURVILINEAR SURFACES	20
Vyatkin S.I., Romanyuk A. .N., Pavlov S.V.	SHADOWS GENERATION USING GEOMETRY SHADERS	30
Антонченко М. О.	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	38
Артемова Ф. Ш.	РАЗРАБОТКА ЭЛЕКТРОННЫХ УЧЕБНЫХ ПОСОБИЙ В КУРСЕ "ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ"	48
Бевз С.В., Войтко В.В., Бурбело С.М., Білоконна К.В.	ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ КОНЦЕПЦІЇ GBL	54
Бевз С.В., Войтко В.В., Бурбело С.М., Вінницька А.О.	ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	63
Бевз С.В., Войтко В.В., Денисюк А.В., Сівець О.О.	РОЗРОБКА ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНО-ТЕСТОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ	67
Білоус В. С.	ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ У БІБЛІОТЕЦІ ВІННИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО: ВІД КОМПЛЕКТУВАННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ	73
Бубнова І. С.	ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОС ANDROID В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ	86
Войтко В.В., Денисюк А.В., Круподьорова Л.М., Костельна А.А.	ПИТАННЯ ЗАХИСТУ СУБД ВІД МЕРЕЖЕВИХ АТАК	91
Войтко В.В., Денисюк П.М.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СЕРВЕРНИХ ДОДАТКІВ КЛІЄНТ-СЕРВЕРНОЇ АРХІТЕКТУРИ	96
Вяткин С.И. Романюк А.Н., Величко П.А., Полищук А.В.	ЭФФЕКТИВНЫЕ ОБЛАСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ОБЪЕМНОЙ ВИЗУАЛИЗАЦИИ	101
Герасименко Н. В.	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІВ З ВИКОРИСТАННЯМ СЕРВІСІВ WEB 2.0	105
Киналь А. Ю.	ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ	113

Козачко А. О. Козачко О.М.	РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА	119
Копняк Н. Б.	ПОНЯТТЯ ІНФОГРАФІКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЮ МЕТОЮ	121
Лабудько С. П.	ІНТЕРАКТИВНІ ДОШКИ: МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВИКОРИСТАННЯ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	126
Лисенко Г.Л., Костюченко Д.С.	ВИКОРИСТАННЯ СС-VCSEL ДЛЯ ПОБУДОВИ ЕЛЕМЕНТІВ МАСИВІВ ОПТОЕЛЕКТРОННОЇ ПАМ'ЯТІ	140
Луценко В. Ю.	РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ НА КОМБІНАЦІЇ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	143
Мальований О.Г., Черняєва А.О., Білик В.О.	ШЕЙДЕРИ В КОМП'ЮТЕРНІЙ ГРАФІЦІ	149
Мельник О. П., Слободянюк О. В., Скорюкова Я. Г.	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ГЕОМЕТРО-ГРАФІЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ:ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ	153
Муфтеев В.Г., Михалкина Г.И., Романюк А.Н., Марданов А.Р., Семенов А.С.	МОДЕЛИРОВАНИЕ NURBS КРИВЫХ ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА	158
Насонова Н. А.	ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ,	171
Ніколаєнко М.С., Гаврилюк О.Г.	ВИКОРИСТАННЯ ІТЕРАКТИВНИХ ДОШОК ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	180
Ніколаєнко М.С., Синько Л. С.	ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	190
Олійник Л. М.	ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ "ІНФОРМАТИКА"	204
Орловська Т. В.	ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ РОБОТИ МЕТОДИСТА З БІБЛІОТЕЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ	214
Павленко І. М.	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ДОШОК ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УЧНІВ	222
Піддубецька М. П., Романюк С. О., Тимченко Л. І.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ В ЗАДАЧАХ ОБРОБКИ ГРАФІЧНИХ ЗОБРАЖЕНЬ	230
Піддубецька М. П., Романюк С.О.	МОДИФІКАЦІЯ ДФВЗ ШЛІКА	238
Пойда С. А.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ	243
Романюк О. Н.,	АНАЛІЗ АРХІТЕКТУР ВІДЕОКАРТ КОМПАНІЇ	262

Даньковська О.В., Вяткін С. І	NVIDIA	
Романюк О.В., Романюк О.Н., Вяткін С.І.	ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ DIRECT12	275
Романюк О.Н., Богачук Г.В.	ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-АУДИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	280
Романюк О.Н., Дудник О.О.	МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ПІКСЕЛА	288
Слуцька І. А.	ЗАСТОСУВАННЯ ДОКУМЕНТ-КАМЕРИ EPSON В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ЗНЗ	294
Тимощук О. П. Тимошков А. І.	МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КУРСУ «СХОДИНКИ ДО ІНФОРМАТИКИ»: З ДОСВІДУ РОБОТИ	304
Фамілярська Л. Л.	ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	311
Шевченко Т. О.	ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕРЕЖЕВИХ РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ	322

Вікторія Войтко,
Алла Денисюк,
Людмила Круподьорова,
Ася Костельна

ПИТАННЯ ЗАХИСТУ СУБД ВІД МЕРЕЖЕВИХ АТАК

Стаття присвячена аналізу питання захисту СУБД від мережесих атак. Захист СУБД включає комплекс засобів, що акумулює технічні, програмно-апаратні засоби і адміністративні заходи захисту інформації. Розглянуто класифікацію атак, проведено аналіз загроз СУБД та розроблено модель системи захисту СУБД від мережесих атак.

Статья посвящена анализу вопроса защиты СУБД от сетевых атак. Защита СУБД включает комплекс средств, который аккумулирует технические, программно-аппаратные средства и административные меры защиты информации. Рассмотрена классификация атак, проведен анализ угроз СУБД и разработана модель системы защиты СУБД от сетевых атак.

Вступ

Сучасні бази даних акумулюють важливу часто конфіденційну інформацію, яка потребує ефективних систем захисту даних [1]. Тому питання захисту інформації в базах даних від несанкціонованого доступу є досить актуальним. Для його вирішення використовується комплекс засобів, що включає технічні, програмно-апаратні й адміністративні заходи, спрямовані на захист інформаційних баз [1].

Сьогодні захист конфіденційних даних постає серйозним завданням через зростання кількості та підвищення ефективності атак на інформаційні ресурси. Метою роботи є підвищення ефективності системи безпеки баз даних шляхом розробки та впровадження засобів захисту інформаційних ресурсів. Об'єктом дослідження постають процеси формування загроз СУБД. Предметом дослідження є система безпеки

СУБД. Головним завданням вбачаємо аналіз загроз СУБД та розробку моделі ефективної системи безпеки бази даних.

Аналіз питання захисту СУБД

Бази даних знаходять своє застосування практично у будь-якій галузі діяльності людини. Більшість сучасних потужних комп'ютерних програм працюють з базами даних. Очевидно, що у майбутньому бази даних будуть зберігати все більшу кількість конфіденційної інформації про персональні дані особи, її фінансові звіти, електронну медичну картку та номери кредитних карт. Заволодіння такою інформацією про особу дає зловмиснику майже необмежені можливості.

Тому захист інформації в сучасних системах управління базами даних (СУБД) є пріоритетним завданням. Викрадення конфіденційної інформації, знищення даних, викривлення інформації, виведення з ладу систем, що базуються на базах даних – далеко не повний перелік усіх ризиків, що виникають у процесі експлуатації та використання сучасних СУБД. Проте при проектуванні системи захисту бази даних завжди існує проблема економічної доцільності, тобто вартість системи захисту не має перевищувати вартість ресурсів, які оберігаються.

Захист бази даних є однією з простих задач захисту інформації. Це обумовлено тим, що бази даних мають чітко визначену внутрішню структуру, і операції над елементами баз даних також чітко визначені. Зазвичай над елементами баз даних визначено лише чотири основні операції: пошук, введення даних, заміна і видалення інформації. Інші операції носять допоміжний характер і використовуються відносно рідко [2]. Тож проста структура системи захисту спрощує її адміністрування і сильно ускладнює завдання подолання захисту СУБД.

Аналіз загроз СУБД

У більшості випадках зловмисники навіть не намагаються атакувати СУБД, оскільки подолати захист автоматизованої системи на рівнях операційної системи та мережі набагато простіше. Тим не менш, в окремих

випадках подолання зловмисником захисту конкретної СУБД є цілком можливим. Такі ситуації трапляються, якщо [3]:

- в автоматизованій системі використовується СУБД, захист якої недостатньо надійний;
- використовується недостатньо добре протестована версія СУБД, що містить помилки в програмному кодї;
- адміністратори бази даних допускають грубі помилки при визначенні політики безпеки.

Відомі дві небезпечні атаки СУБД, для захисту від яких потрібно використовувати спеціальні заходи [1]:

- "атака салямї", коли значення округлення результатів арифметичних операцій додається до значення деякого елемента бази даних (наприклад, до суми, що зберігається на особистому рахунку зловмисника);
- статистична ідентифікація – атака, що дозволяє отримувати конкретні значення тих полів бази даних, для яких доступна тільки статистична інформація; основна ідея атаки полягає в такому визначенні параметрів запиту, щоб безліч записів, за якими збирається статистика, включали в себе тільки один запис.

Розглянемо кілька поширених способів отримання інформації про обліковий запис для доступу до бази даних. Перший спосіб – це простий перебір можливих паролів, коли атакуюча сторона намагається використовувати найпоширеніші комбінації паролів до облікових записів адміністратора бази даних в надії знайти можливі співпадіння. Інший спосіб отримання пароля базується на недбалості самих користувачів, коли задля власної зручності адміністратори залишають паролі до облікових записів у місцях, куди мають доступ треті особи, наприклад, на власному робочому місці. Це дозволяє зловмиснику викрасти облікові дані, не прикладаючи до цього великих зусиль.

Сучасні виробники встановлюють пароль для привілейованого облікового запису за замовчуванням або залишають його порожнім. SQL Server поставляється з привілейованим обліковим записом "SA" та порожнім паролем. Даний обліковий запис за замовчуванням відключений, але при інсталяції MS SQL Server існує можливість його підключення і встановлення власного паролю. Часто адміністратори лише встановлюють власний пароль, не змінюючи при цьому назви облікового запису. Це значно спрощує процедуру підбору пароля, адже в Інтернеті існують тисячі списків з комбінаціями паролів. Наявність привілейованих облікових записів, таких як "SA", зі слабким механізмом аутентифікації надає можливість легкого атакуювання СУБД та отримання доступ до неї.

Розробка системи захисту СУБД

Розроблена система захисту СУБД спрямована на протидію атакам, орієнтованим на реалізацію методу повного перебору можливих варіантів логіну і паролю, та атакам, що здійснюють підбір пароля до стандартних облікових записів, таких як "SA" або "sysdba". Модель запропонованої системи захисту СУБД від мережеских атак наведена на рис. 1.

Рисунок 1 – Модель системи захисту СУБД

Запропонована модель системи захисту СУБД має модульну структуру, що дозволяє виявляти й ідентифікувати атаки і протидіяти їм на різних рівнях системи захисту даних. Підсистема блокування атак являє собою модуль-надбудову до мережевого екрану Windows.

Даний модуль в режимі реального часу відслідковує зміни в списку заблокованих IP-адрес та вносить відповідні зміни до брандмауера

Windows. Для автоматизації процесу встановлення правил інформаційного захисту даних використовується бібліотека `interop.netfwtypelib.dll`, яка дозволяє створювати, модифікувати та видаляти правила зі списку правил вбудованого брандмауера FireWall. Розроблена система захисту СУБД орієнтована на роботу в автоматизованому режимі. Крім того, програмно забезпечена можливість ручного керування адміністратором процесу блокування IP-адрес та створення власних правил захисту системи.

Висновки

Наявні загрози СУБД включають можливості мережесих атак на інформаційні ресурси баз даних. Питання розробки ефективних і економічно обґрунтованих засобів захисту СУБД потребує системного підходу до вибору методів та шляхів реалізації політики безпеки системи управління базою даних.

Запропонована система захисту СУБД від мережесих атак орієнтована на протидію атакам, спрямованим на підбір паролів доступу до інформаційних ресурсів та облікових записів. Розроблена система захисту оснащена графічним інтерфейсом, що забезпечує автоматизований і ручний режими визначення правил захисту даних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тарасов Д.О. Специфічні для СУБД загрози захисту інформації // *Защита информации: Сб. науч. тр.* – К.: НАУ, 2001. – С. 53-60.
2. Тарасов Д.О. Обмежений набір операцій для роботи з базами даних / Д.О.Тарасов, А.М.Пелешицин, П.І.Жежнич // *Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”*. – 2001. – № 438. – С. 125–131.
3. Bonatti P.A, *Foundations of Secure Deductive Databases* / P.A. Bonatti, S.Kraus, V.S. Subrahmanian, // *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*. – 2011. – Vol. 7, No. 3. – P. 406–422.